

La crisi economica en China

Referats e discussiuns a Cuira

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ Nus en l'Europa ed en l'Occident resentin la China (var 1250 milliuns olmas) sco in mund spiertal fitg different, anc pli misterius ch' il mund da l'islam. Quai ha manegià avant onns ina giramunda svizra, viagiond l'emprim en la China per propi e lur en sia provinza «autonoma» uigura (creada 1955) cun sia populaziun da muslims tircs, nua che nossa confederada sa sentiva bler pli da chasa.

Ma cun la globalisaziun vegnan tuts pajais adina pli interdependents. Dus fatgs dals davos mais, en duas domenas fitg variadas, mussan la relevanza creschenta da la China per noss mund. Hillary R. Clinton ha fatg là ses emprim viadi da ministra da l'exteriur da la superpussanza; la China posseda bunamain 2000 milliardas francs en munnas da l'Occident, e sia atgna valuta, il yuan, è fitg sutvalitada. Il segund fatg pertutga mo nossa pitschna Svizra, ma munta ina reconuschientscha uffiziala dal patratg chinai tar nus. Ils 17 da matg vegn il suveran confederà probablamain ad approvar l'artitgel costituziunal nov 118a «In futur cun la medischna complementara». Ina da las metodas las pli famusas en dumonda sa basa sin ina terapia tradiziunala chinaisa: «Ins punscha puncts caracteristics da la surfatscha dal corp, per lung da meridians, cun guglias d'acupunctura; (...) quai equilibrescha disturbis energetics da l'organissem, ubain stimulescha u calma singuls sistems d'organs. La medischna prescientifica chinaisa distingueva 14 meridians cun var 700 puncts principals d'acupunctura» (1). Nus n'astgoin betg pli ignorar la China, quel vast pajais che tanscha dal flum Heilong (per russ Amur) a la Himalaja (8850 m). La Scola auta per tecnica ed economia (Cuira) arranscha ina grappa da discussiun davart la Chi-

Cun la crisi economica dals Stadis unids è la China vegnida pli impurtanta.

KEYSTONE

na, manada da ses professor Peter Moser (2) ils 15 e 16 da matg 2009. I va per infurmar davart la crisi dals exports chinai pervi da la recessiun economica globala, il svilup creschent dal martgà intern e las vistas da fatschentas svizras en China. Era la Nova societad helvetica dal Grischun annunzia l'occurrENZA.

Glischs e sumbrivas

Cunzunt la part publica, venderdi, 15 da matg da las 18.00 a las 19.30 (Pulvermühlestr. 57, Cuira) vegn ad interessar tgi che n'è betg expert d'economia. Ins enconuscha ils cudeschs da Harro von Senger (Universitad da Friburg/Germania) davart il patratg tradiziunali chinai. El fa l'emprim referat, entitulà: «È il patratg strategic en China in element constitutiv da sia dominanza economica?» Lura referescha Nicolas Musy, impressa-

ri a Schanghai, davart las pussaivladads da fatschentas svizras en China. Il seminari da la sonda avant mezdi en ina sala da la scola auta è deditgà al barat d'experiences tranter personas dal fatg. «Dal 2007 ed en l'emprima mesadad da 2008 ha la China gi gronds success, ma era difficultads considerablas, saja quai politicas u economicas. La China vegn politicamain adina pli relevanta en vasts intschess african ed ina gronda part da l'America latina; quai garantescha a la regenza il provediment da materias primas necessari per ses svilup economic, sco er in'influenza politica creschenta. Cun la crisi economica dals Stadis unids è la China vegnida pli impurtanta. Da l'autra vart èn las tensiuns cun ils blers cumpraders da martganzias chinaias creschidas pervi dals fatgs da Tibet, dals problems tar l'organisaziun da l'olim-

piada, da la privaziun da dretgs politics e sindicals per la populaziun e da la moda e maniera da producir» (3). Plinavant na resguarda il creschament economic savens betg la protecziun dals lavurers, cunzunt en minieras, e quella da l'ambient. Tut quai duain ins far endament cun frequentar l'occurrENZA segir instructiva da la Scola auta per tecnica ed economia.

1) **Psyhyrembel Klinisches Wörterbuch.** 259avla ediziun. Berlin (Walter de Gruyter, ISBN 3-11-016522-8) 2002, p. 35, chavazzin «Akupunktur».

2) **Adressa: Comercialstraße 29, 7000 Cuira.** Tel. 081 286 39 27. Posta electronica peter.moser@htwchur.ch. Per s'annunziar enfin als 13 da matg: www.htwchur.ch/fow.

3) **Calendario Atlante De Agostini 2009.** Novara (Istituto Geografico De Agostini) 2008, p. 88.